

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Völflové a soudců JUDr. Marie Rudolfové a JUDr. Pavla Toufara v právní věci žalobce: **Finanční úřad pro Jihočeský kraj**, se sídlem Mánesova 3, České Budějovice, Územní pracoviště v Českých Budějovicích, se sídlem F.A.Gerstnera 5/1, České Budějovice, IČ: 72080043, proti žalovanému: [REDACTED], r.č. [REDACTED], bytem [REDACTED], zastoupenému Mgr. et Mgr. Jánem Procházkou, advokátem, AK Václavské náměstí 846/1, Praha, o **žalobě na určení neúčinnosti darovací smlouvy**, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4.2.2016, č.j. 23 C 228/2015-189, **t a k t o :**

Rozsudek soudu prvního stupně **se m ě n í t a k t o :**

Žaloba, aby soud určil, že je vůči žalobci právně neúčinná darovací smlouva ze dne 13. 3. 2013 s právními účinky vkladu ke dni 14. 3. 2013, kterou daroval dlužník [REDACTED] žalovanému nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice pro k. ú. a obec Čakov na LV č.26, **se z a m í t á .**

Žalobce **je povinen** nahradit žalovanému na nákladech řízení před soudy obou stupňů částku 17.246 Kč, do tří dnů od právní moci rozhodnutí k rukám Mgr. Jána Procházky, advokáta v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem Okresní soud v Českých Budějovicích, aplikujíc ustanovení § 42a občanského zákoníku ve znění do 31.12.2013, určil, že darovací smlouva ve výroku specifikovaná, kterou daňový dlužník [REDAKCE] daroval žalovanému nemovitosti v k.ú. Čakovec, je vůči žalobci právně neúčinná (výrok I.). O nákladech řízení rozhodl tak, že žalobci právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok II.) a dále rozhodl o přechodu poplatkové povinnosti z v řízení osvobozeného žalobce a žalovanému uložil zaplatit soudní poplatek ve výši 2.000 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).

Okresní soud na základě provedeného dokazování dovodil, že rozporovaným úkonem dlužník [REDAKCE] zkrátil uspokojení vymahatelných daňových pohledávek žalobce. Jednalo se o darovací smlouvu mezi daňovým dlužníkem a žalovaným, jeho synem, tedy mezi osobami blízkými, kdy žalovaný neprokázal, že dlužníkův úmysl zkrátit věřitele nemohl poznat, a to ani při náležité pečlivosti.

Proti tomuto rozsudku se odvolal žalovaný, zpochybňující splnění podmínek § 42a obč. zák.. Namítá, že nedošlo ke zkrácení žalobcovy pohledávky za dlužníkem [REDAKCE], minimálně s poukazem na skutečnost, že darovací smlouvou převáděné nemovitosti byly ke dni převodu zatíženy zástavním právem ve prospěch Hypoteční banky, a.s., zajišťujícím pohledávku žalovaného v částce 900.000 Kč s příslušenstvím. Žalovaný v řízení předložil znalecký posudek, dle kterého hodnota převáděných nemovitostí činí necelých 1.000.000 Kč, proto prostým porovnáním hodnoty nemovitostí s hodnotou jejich zatížení lze konstatovat, že pro jiného věřitele, než-li věřitele zástavního, neměly ke dni uzavření napadené darovací smlouvy převáděné nemovitosti žádnou hodnotu. Nesouhlasí ani se závěrem o tom, že nebyla splněna podmínka náležité pečlivosti žalovaného při uzavírání rozporované darovací smlouvy s poukazem na svědecké výpovědi rodičů [REDAKCE] a [REDAKCE], kteří shodně potvrdili, že se jich žalovaný před uzavřením darovací smlouvy na případné dluhy dotazoval a vzhledem k negativní odpovědi pak pojal zcela legitimně přesvědčení, že žádný nepoctivý záměr otec [REDAKCE] darováním nesledoval. K těmto výpovědím však soud prvního stupně vůbec nepřihlédl, měl-li názor opačný, měl žalovaného poučit o tom, co si pod pojmem náležité pečlivosti představuje. Navrhl proto změnu napadeného rozsudku a zamítnutí žaloby.

Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku pro jeho věcnou správnost. V řízení bylo prokázáno, že k darování nemovitostí žalovanému, který je synem daňového dlužníka, došlo ve snaze znemožnit případný postih jediného hodnotného majetku, který dlužník měl ve svém výlučném vlastnictví. Žalobce měl již v době uzavření darovací smlouvy za dlužníkem pohledávku, v době převodu předmětné nemovité věci současně probíhala daňová kontrola a dlužník byl dostatečně seznámen se zjištěnými skutečnostmi již 18.2.2013. V průběhu soudního řízení žalovaný neprokázal žádnou aktivitu, kterou by se snažil tento úmysl dlužníka zkrátit věřitele zjistit, jeho pasivní postoj nelze považovat za náležitou pečlivost. Pokud argumentuje nízkou hodnotou převáděných nemovitostí, žalobce v řízení předložil posudek,

který sloužil jako podklad k poskytnutí úvěru z 1.2.2011, v němž byly nemovitosti ohodnoceny částkou 1.300.0000 Kč.

Odvolací soud prvotně učinil závěr o přípustnosti odvolání, podaného včas, účastníkem řízení k takovému úkonu legitimovaným. Dle obsahu odvolacích námitek odvolatel uplatnil odvolací důvody dané § 205 odst. 2 písm. b), e) a g) o.s.ř. a jsou splněny i další náležitosti odvolání a podmínky odvolacího řízení (§ 205 odst. 1 a § 212a odst. 2 o.s.ř.). Poté odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně postupem dle § 212 o.s.ř. v celém rozsahu a dospěl k závěru o důvodnosti podaného odvolání, byť z jiných, nežli uplatněných důvodů.

Správně soud prvního stupně na danou věc aplikoval ustanovení § 42a občanského zákoníku ve znění účinném do 31.12.2014 v situaci, kdy odporovaná darovací smlouva byla uzavřena za jeho účinnosti (viz § 3028 odst. 2 zákona 89/2012 Sb.).

Podle ustanovení § 42a odst. 1 obč. zák. se věřitel může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné; toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok vůči dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný, anebo byl-li již uspokojen.

Podle § 42a odstr. 2 obč. zák. odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám, a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116 a § 117 obč. zák.), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, kdy druhá strana tehdy dlužníkům úmysl zkrátit věřitele i při náležité pečlivosti nemohla poznat.

Podle § 42a odst. 3 obč. zák. právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

Podle § 42a odst. 4 obč. zák. právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným úkonem ušlo z dlužníkovy majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.

Judikaturou soudů bylo opakovaně dovozeno, že rozhodnutí soudu, kterým bylo odpůřící žalobě vyhověno, představuje podklad k tomu, že se věřitel může na základě titulu způsobilého k výkonu rozhodnutí nebo exekuci (exekučního titulu) vydaného proti dlužníku domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) postižením toho, co odporovaným (právně neúčinným) právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku, a to nikoliv proti dlužníku, ale vůči osobě, s níž nebo v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn. V případě, že uspokojení věřitele z tohoto majetku není dobře možné (např. proto, že osobě, v jejíž prospěch dlužník odporovaný právní úkon učinil, již takto nabyté věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty nepatří), musí se věřitel – místo určení neúčinnosti právního úkonu – domáhat, aby mu ten, komu z odporovatelného právního úkonu dlužníka vznikl prospěch, vydal takto získané plnění.

Odpůrčí žaloba je tedy právním prostředkem sloužícím k uspokojení vymahatelné pohledávky věřitele v řízení o výkon rozhodnutí (v exekučním řízení), a to postižením věcí, práv nebo jiných majetkových hodnot, které odporovaným právním úkonem ušly z dlužníkovy majetku, popřípadě vymožením peněžité náhrady ve výši odpovídající prospěchu získanému z odporovatelného právního úkonu (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu 21 Cdo 616/2014, 2 Cdo 1703/96 - R 26/2000). Z uvedeného je tedy třeba dovodit, že není-li dobře možné uspokojení věřitele z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku, uplatní se pouze žaloba o zaplacení peněžité náhrady (§ 42a odst. 4 obč. zák.), zatímco žalobu na určení neúčinnosti právního úkonu by v takovém případě musel soud zamítnout, protože vyhovující rozhodnutí by nemohlo být podkladem pro nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce). Právo na peněžitou náhradu ve smyslu ustanovení § 42a odst. 4 části věty za středníkem obč. zák. představuje (obdobně jako určení právní neúčinnosti) vyjádření práva odporovat právnímu úkonu, které musí být uplatněno u soudu do tří let ode dne, kdy právní úkon byl učiněn, nebo, týká-li se nemovitostí, ode dne následujícího po dni, ke kterému vznikly účinky vkladu práva do katastru nemovitostí, jinak prekluzí zanikne dle ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák. V řízení o žalobě na plnění podle ustanovení § 42a odst. 4 obč. zák. pak soud otázku odporovatelnosti konkrétního právního úkonu řeší prejudiciálně, tedy jako otázku předběžnou (viz např. rozhodnutí rozsudek 30 Cdo 251/2010).

Uvedené zásady nutno uplatnit v dané věci. Z obsahu spisu a na základě skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, které převzal i odvolací soud, vyplývá, že žaloba na určení neúčinnosti předmětné darovací smlouvy byla žalobcem podána dne 30.3.2015 vůči žalovanému přesto, že ten darovací smlouvou z 27.12.2013, s právními účinky vkladu práva do katastru nemovitostí ke dni 30.12.2013, tyto daroval svému bratru [REDAKCE]. Tato skutečnost byla žalobci známa již při podání odpůrčí žaloby, k dotazu odvolacího soudu sdělil žalobce, že při podání určovací žaloby vycházel z právního názoru o tom, že je nutno nejprve vyžalovat odporovatelnost konkrétního právního úkonu dlužníka na nabyvateli jeho majetku a teprve poté peněžitou náhradu. Odvolací soud tento právní názor s poukazem na výše uvedené nesdílí, naopak je názoru, že soud prvního stupně měl za daného skutkového zjištění dovodit absenci pasivní legitimace žalovaného k podané žalobě na určení právní neúčinnosti, když majetkové hodnoty, které žalovaný touto dohodou získal, mu k okamžiku podání žaloby nepatřily, a žalobce by se proto z tohoto majetku nemohl v řízení o výkon rozhodnutí (v exekuci) uspokojit. Veden těmito úvahami proto odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně postupem podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil a žalobu zamítl bez toho, že by bylo nutno se vyjadřovat k závěrům soudu prvního stupně stran úmyslu převodce zkrátit věřitele či k otázce, zda žalovaný vyvinul dostatečnou pečlivost k zjištění takového úmyslu.

Vzhledem k úspěchu v řízení osvobozeného žalobce od soudních poplatků, odvolací soud již nerozhodoval o přechodu poplatkové povinnosti ve smyslu zákona č. 549/1991 Sb., nově rozhodl toliko o nákladech řízení (§ 224 odst. 2 o.s.ř.). V řízení neúspěšný žalobce je povinen nahradit žalovanému dle § 142 odst. 1 o.s.ř. náklady řízení, které jsou představovány zaplaceným soudním poplatkem z odvolání ve výši 2.000 Kč a náklady právního zastoupení. Ty sestávají z odměny za právní služby ve výši 1.500 Kč za každý úkon (§ 9 odst. 1 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v situaci, kdy předmět řízení nelze ocenit penězi – viz rozsudek sp.zn. 21 Cdo 616/2014). Žalovanému dále náleží právo i na náhradu 300 Kč hotových výdajů

v souvislosti s poskytnutím každé právní služby a náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 % (§ 137 odst. 3 o.s.ř.). Za řízení před soudem prvního stupně právní zástupce žalovaného vykonal 5 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, sepis vyjádření z 28.5.2015 a závěrečného návrhu, účast u jednání soudu dne 12.11. a 17.12.2015), za odvolací řízení 2 úkony právní služby (sepis odvolání a účast u jednání dne 31.5.2016), tj. odměna 7 x 1500 Kč. K ní nutno přičíst 7 x 300 Kč režijního paušálu a 21 % DPH. Náklady celkem činí 17.246 Kč (10.500 + 2.100 + 2.646 + 2.000), k jejichž náhradě byl žalobce zavázán ve lhůtě 3 dnů dle § 160 odst. 1 o.s.ř..

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání k Nejvyššímu soudu ČR za podmínky, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Dovolání je nutno podat ve lhůtě 2 měsíců od doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Okresního soudu v Českých Budějovicích.

Toto rozhodnutí může být k návrhu soudně vykonáno, nebude-li včas a dobrovolně splněno.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 2. června 2016

JUDr. Zuzana V ö l f l o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Zdeňka Boušková